

## WYMAGANIA EDUKACYJNE Z GEOGRAFII DLA KLASY 5.

| Numer i temat lekcji.                       | Wymagania na ocenę                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                             | dopuszczającą                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | dostateczną                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | dobrą                                                                                                                                                                                                                                                           | bardzo dobrą                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | celującą                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                             | Uczeń:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 1. Mapy – płaski, pomniejszony obraz Ziemi. | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje definicję mapy i wymienia jej elementy;</li> <li>– rozpoznaje skalę liczbową, mianowaną i podziałkę liniową; oblicza rzeczywistą odległość na podstawie podziałki;</li> <li>– wymienia sytuacje z codziennego życia, w których warto skorzystać z mapy.</li> </ul>                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie skali; stosuje różne zapisy skali i prawidłowo je odczytuje;</li> <li>– zamienia skalę liczbową na mianowaną;</li> <li>– przedstawia skalę liczbową i mianowaną w postaci podziałki liniowej;</li> <li>– odczytuje informacje z mapy, korzystając z legendy.</li> </ul>                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zamienia skalę mianowaną i skalę liniową na skalę liczbową;</li> <li>– określa, która skala jest większa, a która mniejsza.</li> </ul>                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje skalę od największej do najmniejszej (i odwrotnie);</li> <li>– oblicza odległość rzeczywistą na podstawie różnych rodzajów skali;</li> <li>– wskazuje wybrane obiekty na mapach w różnych skalach;</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego mapa jest źródłem informacji.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje zależność między skalą a szczegółowością mapy;</li> <li>– odróżnia mapy w skali dużej od map w skali małej;</li> <li>– biegle oblicza odległości w terenie na podstawie skali mapy;</li> <li>– wybiera odpowiednią mapę w zależności od wskazanego problemu, samodzielnie ją interpretuje.</li> </ul>                                                    |
| 2. Ukształtowanie terenu na mapie.          | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje różnice między wysokością względną i bezwzględną;</li> <li>– wskazuje te wysokości na schematycznym rysunku;</li> <li>– odczytuje z mapy wysokości bezwzględne;</li> <li>– oblicza wysokość względną;</li> <li>– wymienia formy terenu: wklęsłe (dolina, kotlina) i wypukłe (pagórek, wzgórze, góra);</li> <li>– wymienia barwy wykorzystywane do przedstawiania nizin, wyżyn i gór na mapie.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje prawidłowy zapis wysokości względnej (m) i bezwzględnej (m n.p.m.; m p.p.m.);</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>poziomica</i>;</li> <li>– na podstawie rysunku poziomicowego rozpoznaje formę wklęsłą i odróżnia ją od formy wypukłej;</li> <li>– wskazuje na rysunku poziomicowym stok stromy i łagodny;</li> <li>– wyjaśnia, co oznaczają kolory na mapie hipsometrycznej.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje zasady wykonywania rysunku poziomicowego;</li> <li>– odczytuje wysokość bezwzględną punktów leżących między poziomiami;</li> <li>– rozpoznaje na podstawie rysunku poziomicowego różne formy terenu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia proces powstawania rysunku poziomicowego;</li> <li>– odczytuje informacje z mapy poziomicowej;</li> <li>– wyjaśnia, czym charakteryzują się mapy hipsometryczne;</li> <li>– wskazuje różnice pomiędzy mapą ogólnogeograficzną a mapą tematyczną.</li> </ul>                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykonuje rysunek poziomicowy form terenu według instrukcji;</li> <li>– ustala skalę barw do rysunku poziomicowego;</li> <li>– opisuje ukształtowanie terenu na podstawie mapy hipsometrycznej;</li> <li>– podaje przykłady map ogólnogeograficznych i map tematycznych;</li> <li>– opisuje, jak dawniej na mapach przedstawiano ukształtowanie terenu.</li> </ul> |
| 3. Różnorodność krajobrazów Polski.         | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odczytuje z mapy nazwy krain geograficznych należących do poszczególnych</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>kraina geograficzna</i>;</li> <li>– wymienia krainy geograficzne</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje cechy charakterystyczne każdego pasa krajobrazowego;</li> <li>– wymienia</li> </ul>                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje cechy wspólne i różnice pomiędzy pasami</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia charakterystykę pasów krajobrazowych na podstawie</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                              | <p>pasów;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>krajobrazu</i>;</li> <li>– wymienia składniki krajobrazu;</li> <li>– wymienia pasy krajobrazowe Polski;</li> </ul>                                         | <p>należące do poszczególnych pasów krajobrazowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie krainę geograficzną i charakteryzuje pas ukształtowania</li> <li>– powierzchni, w którym znajduje się jego miejscowość.</li> </ul>                                                                                                  | <p>procesy kształtujące krajobraz poszczególnych pasów ukształtowania powierzchni Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje na mapie konturowej pasy krajobrazowe.</li> </ul>                                                                        | <p>krajobrazowy mi;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje pasy krajobrazowe na podstawie opisu i ilustracji;</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego ukształtowanie powierzchni Polski ma charakter pasowy;</li> <li>– podaje przykłady elementów krajobrazu, będących efektem działania procesów geologicznych.</li> </ul> | <p>map;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie konturowej krainy geograficzne Polski.</li> </ul>                                                                                                                                                                                        |
| 4. Ocena krajobrazu najbliższej okolicy.                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia sytuacje, w których jest potrzebna ocena krajobrazu;</li> <li>– wskazuje obszary atrakcyjne krajobrazowo na podstawie mapy.</li> </ul>                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia warunki wpływające na atrakcyjność krajobrazu;</li> <li>– wyjaśnia, w jakim celu wykonuje się badanie oceny krajobrazu;</li> <li>– wskazuje w swoim otoczeniu miejsca, które zostały zmienione na lepsze, są najbardziej atrakcyjne krajobrazowo i takie, które wymagają najwięcej zmian.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia etapy badania oceny krajobrazu;</li> <li>– uzasadnia wybór miejsc w najbliższym otoczeniu, które zostały zmienione na lepsze, są najbardziej atrakcyjne krajobrazowo i takie, które wymagają najwięcej zmian.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– planuje badanie oceny krajobrazu na podstawie wrażeń;</li> <li>– przygotowuje materiały potrzebne do badania oceny krajobrazu.</li> </ul>                                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– przeprowadza badanie oceny krajobrazu;</li> <li>– analizuje wyniki badań krajobrazu, wyciąga wnioski na podstawie tej analizy;</li> <li>– przedstawia własne propozycje zmian w krajobrazie najbliższej okolicy, aby była to przestrzeń przyjazna do życia.</li> </ul> |
| 5. Podsumowanie działu 1. Obowiązują wiadomości i umiejętności z lekcji 1-4. |                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 6. Krajobraz wysokogórski – Tatry.                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje Tatry na mapie Polski, określa położenie względem swojej miejscowości;</li> <li>– podaje nazwę i wysokość najwyższego szczytu Tatr;</li> <li>– wymienia cechy krajobrazu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr: Rysy, Gerlach;</li> <li>– wyjaśnia pojęcia: szczyt, wierzchołek, przełęcz;</li> <li>– wymienia przykładowe rośliny typowe dla poszczególnych pięter roślinnych;</li> </ul>                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje wysokość Tatr z wysokością Alp i Himalajów (odczytuje z mapy nazwy i wysokości najwyższych szczytów tych gór, wskazuje je na mapie);</li> <li>– opisuje cechy krajobrazu wysokogórskiego (cechy rzeźby,</li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje procesy geologiczne, które przyczyniły się do ukształtowania krajobrazu Tatr;</li> <li>– wskazuje zależność pomiędzy wysokością n.p.m. a</li> </ul>                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje procesy kształtujące rzeźbę wysokogórską;</li> <li>– wyjaśnia proces powstawania doliny U-kształtnej (np. na przykładzie Doliny Kondratowej);</li> <li>– na podstawie ilustracji</li> </ul>                                                                    |

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                               | <p>wysokogórskie go;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na ilustracji elementy krajobrazu wysokogórskiego;</li> <li>– wymienia piętra roślinne Tatr;</li> <li>– podaje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w górach.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze cechy pogody w Tatrach;</li> <li>– wymienia formy ochrony przyrody w Tatrach;</li> <li>– odczytuje podstawowe informacje z mapy turystycznej Tatr.</li> </ul>                       | <p>pogodę, piętrowość roślinną);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia przykładowe zajęcia mieszkańców Podhala;</li> <li>– wymienia i wskazuje na mapie inne łańcuchy górskie w Polsce.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>piętrowością roślinną i pogodą;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje mapę turystyczną Tatr (oblicza wysokość względną, odległość między wskazanymi punktami, określa, czy stok jest stromy czy łagodny);</li> <li>– na podstawie ilustracji lub filmu opisuje podstawowe cechy krajobrazu górskiego innych gór, np. Karkonoszy i Gór Stołowych.</li> </ul> | <p>porównuje krajobraz wysokogórski Tatr do krajobrazu innych gór, np. Karkonoszy i Gór Stołowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje obyczaje i kulturę mieszkańców Podhala i porównuje je do swojego regionu;</li> <li>– na podstawie mapy i innych źródeł informacji opracowuje program jednodniowej wycieczki po Tatrach.</li> </ul>     |
| <p>7. Krajobraz wyżynny – Wyżyna Krakowsko-Częstochowska.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, określa jej położenie względem swojej miejscowości;</li> <li>– wskazuje na mapie główne miasta Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej: Kraków, Częstochowę;</li> <li>– podaje nazwę skały stanowiącej podłoże geologiczne krainy (wapień);</li> <li>– wymienia cechy krajobrazu wyżyny wapiennej;</li> <li>– podaje nazwę parku narodowego utworzonego na tym obszarze.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, w jaki sposób tworzyły się skały wapienne;</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>ostańce skalne</i>;</li> <li>– wskazuje miejsca na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, które warto zobaczyć.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje drugą nazwę wyżyny – Jura Krakowsko-Częstochowska;</li> <li>– wyjaśnia, w jaki sposób utworzyły się ostańce skalne i jaskinie;</li> <li>– określa położenie Ojcowskiego Parku Narodowego;</li> <li>– podaje przykłady roślin i zwierząt objętych ochroną w Ojcowskim Parku Narodowym;</li> <li>– wskazuje sposoby gospodarczego wykorzystania tego regionu;</li> <li>– wymienia podstawowe osobliwości przyrodnicze i zabytki regionu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje krajobraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej;</li> <li>– podaje przykładowe nazwy jaskiń znajdujących się na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej (Łokietka, Wierna);</li> <li>– wyjaśnia, co oznacza określenie „Orle Gniazda”;</li> <li>– wymienia najważniejsze zabytki Krakowa.</li> </ul>                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pochodzenie nazwy Jura Krakowsko-Częstochowska;</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>skamieniałość</i>;</li> <li>– uzasadnia, dlaczego Wyżyna Krakowsko-Częstochowska należy do atrakcyjnych turystycznie regionów Polski;</li> <li>– uzasadnia, dlaczego Kraków jest miastem atrakcyjnym dla turystów.</li> </ul> |
| <p>8. Krajobraz nizinny – Nizina Mazowiecka.</p>              | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa położenie Niziny Mazowieckiej</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie pozostałe niziny leżące</li> </ul>                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje ukształtowanie terenu Niziny Mazowieckiej;</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia proces powstawania meandrów,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia rolę lądolodu w kształtowaniu rzeźby nizin</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                 | <p>na mapie;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie główne miasta Niziny Mazowieckiej;</li> <li>– odczytuje z mapy nazwy rzek przepływających przez pas nizin;</li> <li>– wymienia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej.</li> </ul>                                                                       | <p>w obrębie pasa Nizin Środkowopolskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie równiny;</li> <li>– wymienia czynniki wpływające na kształtowanie krajobrazu tego regionu;</li> <li>– wskazuje na mapie Kampinoski Park Narodowy.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia i podpisuje na mapie główne rzeki Niziny Mazowieckiej;</li> <li>– podaje przykłady gospodarczego wykorzystania regionu.</li> </ul>                                                                                                                                                 | <p>starorzeczy i wydym śródlądowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje cechy charakterystyczne Niziny Mazowieckiej, które są wspólne dla innych nizin w Polsce;</li> <li>– wyjaśnia, w jaki sposób człowiek przyczynił się do kształtowania krajobrazu Niziny Mazowieckiej.</li> </ul> | <p>leżących w środkowej części Polski;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, dlaczego Puszcza Kampinowska nazywana jest płucami Warszawy.</li> </ul>                                                                                                                                                     |
| 9. Krajobraz pojezierny – Pojezierze Mazurskie. | <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa położenie Pojezierza Mazurskiego;</li> <li>– wymienia podstawowe cechy krajobrazu pojezierzy;</li> <li>– podaje nazwę największego jeziora Polski;</li> <li>– wymienia główny czynnik, który ukształtował krajobraz pojezierzy.</li> </ul>                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie pozostałe pojezierza Polski;</li> <li>– opisuje krajobraz Pojezierza Mazurskiego;</li> <li>– wymienia zajęcia mieszkańców Pojezierza.</li> </ul>                                                          | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia proces powstawania jezior, podaje typy jezior;</li> <li>– podaje przykładowe nazwy jezior i wskazuje je na mapie Polski;</li> <li>– podaje przykłady gospodarczego wykorzystania regionu.</li> </ul>                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, jak powstał krajobraz pojezierny;</li> <li>– porównuje cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej i Pojezierza Mazurskiego;</li> <li>– wyjaśnia, w jaki sposób człowiek wykorzystuje walory przyrodnicze Pojezierza Mazurskiego.</li> </ul>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje różnice pomiędzy rzeźbą staro- i młodoglacjalną;</li> <li>– wskazuje na mapie przykłady obszarów z taką rzeźbą;</li> <li>– porównuje na podstawie mapy hipsometrycznej pojezierza Polski;</li> <li>– wskazuje osobliwości przyrodnicze Pojezierza Mazurskiego.</li> </ul> |
| 10. Krajobraz nadmorski – Pobreże Słowińskie.   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie Pobreże Słowińskie;</li> <li>– wymienia procesy kształtujące krajobraz w strefie wybrzeży;</li> <li>– wymienia cechy krajobrazu nadmorskiego;</li> <li>– odróżnia wybrzeże niskie od wysokiego;</li> <li>– podaje nazwę największego jeziora przybrzeżnego.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie pozostałe pobreża;</li> <li>– opisuje krajobraz Pobreża Słowińskiego;</li> <li>– wymienia zajęcia mieszkańców pasa pobreży.</li> </ul>                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcia: <i>wydma</i>, <i>klif</i>, <i>jezioro przybrzeżne</i>, <i>ujście rzeki</i>, <i>mierzeja</i>;</li> <li>– wymienia metody ochrony brzegu przed niszczącą działalnością wody;</li> <li>– podaje przykłady miejsc atrakcyjnych turystycznie na Pobreżu Słowińskim.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia proces powstawania jezior przybrzeżnych, podaje przykłady takich jezior;</li> <li>– opisuje proces powstawania wydym;</li> <li>– wyjaśnia proces niszczenia klifu, podaje przykładowe miejsce występowania wybrzeża klifowego w Polsce;</li> </ul>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje zależności między działalnością morza, wiatru i rzek a rodzajami wybrzeży;</li> <li>– wskazuje na mapie miejsca występowania wybrzeża wysokiego i niskiego;</li> <li>– wyjaśnia różnicę między budującą a niszczącą działalnością wody morskiej i wiatru</li> </ul>     |

|                                                    |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                    |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                            | – opisuje krajobraz Słowińskiego Parku Narodowego.                                                                                                                                                                                  | (podaje przykłady form utworzonych wskutek niszczącej i budującej działalności morza);<br>– wyjaśnia, dlaczego nad morzem rozwija się turystyka.                                                       |
| 11. Krajobraz wielkomiejski – Warszawa.            | – wskazuje Warszawę na mapie;<br>– wymienia cechy krajobrazu wielkomiejskiego;<br>– wymienia miejsca, z których słynie Warszawa.                                                                                          | – opisuje położenie Warszawy;<br>– wymienia czynniki przyciągające ludzi do wielkich miast;<br>– przedstawia krótką charakterystykę Warszawy.                                                                             | – wymienia zalety i wady życia w dużym mieście;<br>– wymienia charakterystyczne części dużego miasta (centrum: zabytkowe Stare Miasto, nowoczesne centrum biurowe, dzielnice mieszkaniowe, tereny zielone, dzielnice przemysłowe, peryferia/przedmieścia). | – opisuje życie w dużym mieście;<br>– wyjaśnia, dlaczego wygląd miast często ulega zmianie;<br>– opisuje charakterystyczne części Warszawy, podając przykłady infrastruktury miasta.                                                | – przedstawia krótki rys historyczny Warszawy;<br>– opisuje dolinę Wisły w Warszawie;<br>– podaje przykłady działań mających na celu poprawę komfortu życia w dużym mieście (na przykładzie Warszawy). |
| 12. Krajobraz miejsko-przemysłowy – Wyżyna Śląska. | – wskazuje na mapie Wyżynę Śląską;<br>– podaje przykłady miast Wyżyny Śląskiej;<br>– omawia, jak wydobywanie węgla kamiennego przyczyniło się do rozwoju przemysłu;<br>– wymienia cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego. | – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się na Wyżynie Śląskiej;<br>– wymienia przykłady zastosowania węgla kamiennego;<br>– wymienia negatywne skutki wpływu przemysłu na środowisko przyrodnicze Wyżyny Śląskiej. | – wyjaśnia, w jaki sposób powstał węgiel kamienny;<br>– wyjaśnia pojęcie <i>przemysłu</i> ;<br>– opisuje krajobraz Wyżyny Śląskiej.                                                                                                                        | – wyjaśnia, dlaczego powstało skupisko dużych miast na Wyżynie Śląskiej;<br>– wyjaśnia, dlaczego krajobraz Wyżyny Śląskiej to krajobraz przekształcony;<br>– podaje przykłady zmian w krajobrazie spowodowanych rozwojem przemysłu. | – uzasadnia, że występowanie surowców wpływa na kształtowanie krajobrazu;<br>– podaje przykłady działań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego Wyżyny Śląskiej.                      |
| 13. Krajobraz rolniczy – Wyżyna Lubelska.          | – wskazuje na mapie Wyżynę Lubelską;<br>– podaje nazwę skały typowej dla Wyżyny                                                                                                                                           | – wymienia czynniki decydujące o rozwoju rolnictwa;<br>– wymienia                                                                                                                                                         | – podaje cechy charakterystyczne lessu;<br>– opisuje proces powstawania wąwozu                                                                                                                                                                             | – wskazuje na mapie krainy geograficzne mających korzystne warunki do                                                                                                                                                               | – wyjaśnia, od czego zależy żyzność gleby;<br>– wymienia inne rodzaje żyznych gleb                                                                                                                     |

|  |                                                                                                                            |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                           |                                                                                                                                        |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | Lubelskiej;<br>– wymienia nazwy gleb charakterystycznych dla Wyżyny Lubelskiej;<br>– wymienia cechy krajobrazu rolniczego. | główne rośliny uprawiane na Wyżynie Lubelskiej;<br>– podaje przykład wąwozu lessowego jako elementu krajobrazu Wyżyny Lubelskiej;<br>– opisuje pracę rolnika w ciągu roku. | lessowego, podaje przykładowe miejsca występowania takich wąwozów;<br>– wyjaśnia, na czym polega żyzność gleby;<br>– opisuje krajobraz wiejski;<br>– podaje przykłady miast Wyżyny Lubelskiej. | rozwoju rolnictwa;<br>– przedstawia budowę gleby;<br>– podaje cechy urodzajnych gleb: czarnoziemów;<br>– wymienia atrakcje turystyczne Wyżyny Lubelskiej. | występujących w Polsce;<br>– podaje, jakie zabiegi poprawiają jakość gleby;<br>– wskazuje różnice pomiędzy wsią rolniczą a podmiejską. |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### 14. Podsumowanie działu 2. Obowiązują wiadomości i umiejętności z lekcji 6-13.

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 15. Łądy i oceany na Ziemi. Model Ziemi.          | – wskazuje na mapie i globusie południki i równoleżniki;<br>– wskazuje na mapie i globusie równik, południk 0°, południk 180°, zwrotniki, koła podbiegunowe, bieguny;<br>– wskazuje na mapie i globusie kontynenty i oceany.                                                                                                  | – wyjaśnia, czym różni się równik od pozostałych równoleżników;<br>– wyjaśnia, czym jest globus;<br>– podaje, na jakie półkule dzieli Ziemię: równik oraz południki 0° i 180°;<br>– charakteryzuje strefę międzyzwrotnikową i strefy okołobiegunowe;<br>– wyjaśnia pojęcia: <i>kontynent</i> , <i>ocean</i> . | – wyjaśnia pojęcia: <i>południki</i> , <i>równoleżniki</i> , <i>oś Ziemi</i> ;<br>– wskazuje równoleżniki wyznaczające strefę międzyzwrotnikową i strefy okołobiegunowe;<br>– omawia położenie kontynentów i oceanów na poszczególnych półkulach;<br>– wyjaśnia pojęcia: <i>morze</i> , <i>archipelag</i> , <i>wyspa</i> , <i>cieśnina</i> , <i>wszechocean</i> . | – opisuje cechy południków i równoleżników, podaje ich znaczenie;<br>– opisuje strefy oświetlenia Ziemi;<br>– wymienia kontynenty według wielkości powierzchni;<br>– uzasadnia, dlaczego Ziemia nazywana jest błękitną planetą. | – wyjaśnia różnice między kształtem południków i równoleżników w na mapie i globusie;<br>– wyjaśnia pochodzenie nazw kontynentów.                                           |
| 16. Wielkie podróże – odkrywanie lądów i oceanów. | – podaje cele wielkich podróży geograficznych i czas, w którym się odbywały;<br>– wymienia imiona i nazwiska dwóch podróżników, którzy przyczynili się do poznania świata;<br>– podaje cel wyprawy Kolumba;<br>– odczytuje z mapy nazwy mórz, oceanów i kontynentów na trasach wypraw Leifa Erikssona, Marco Polo, Krzysztofa | – wymienia osiągnięcia epoki wielkich odkryć geograficznych;<br>– wskazuje na mapie przebieg wyprawy Magellana;<br>– podaje nazwy kontynentów i oceanów, wskazuje je na mapie;<br>– wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania terenu i morza na trasach wypraw geograficznych.                           | – podaje nazwiska podróżników, którzy przyczynili się do odkrywania kontynentów i opisuje ich osiągnięcia;<br>– wymienia tereny najsłabiej poznane przez człowieka.                                                                                                                                                                                               | – wymienia nazwiska polskich podróżników i odkrywców;<br>– wskazuje na mapie miejsca trudne do zbadania (Rów Mariański, pasma górskie poszczególnych kontynentów).                                                              | – opisuje osiągnięcia Polaków w odkrywaniu i badaniu kontynentów;<br>– wskazuje na mapie miejsca badane przez Polaków;<br>– przedstawia odkrycia geograficzne na osi czasu. |

|                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                 | Kolumba, Vasco da Gama, Ferdynanda Magellana i Jamesa Cooka.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 17. Jak pokazać klimat? – wykresy i mapy klimatyczne.                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>klimat</i>;</li> <li>– wymienia składniki klimatu;</li> <li>– wskazuje na klimatogramie wykres przebiegu temperatury powietrza i opadów atmosferycznych;</li> <li>– odczytuje podstawowe informacje z wykresów klimatycznych.</li> </ul>                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia pogodę od klimatu;</li> <li>– odczytuje dane klimatyczne z tabel i wykresów;</li> <li>– wymienia informacje zawarte na mapach klimatycznych; wymienia nazwę strefy klimatycznej, w której znajduje się Polska.</li> </ul>                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje sposoby przedstawiania danych klimatycznych;</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>klimatogram</i>;</li> <li>– wyjaśnia pojęcie strefa klimatyczna;</li> <li>– oblicza średnią wartość temperatury powietrza;</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>amplituda</i>;</li> <li>– wymienia strefy klimatyczne.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– oblicza amplitudę temperatury powietrza;</li> <li>– analizuje wykresy klimatyczne;</li> <li>– wskazuje na mapie świata strefy klimatyczne.</li> </ul>                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje klimat na podstawie dowolnego klimatogramu;</li> <li>– wykonuje klimatogram na podstawie danych klimatycznych.</li> </ul>                                                                                                                                             |
| 18. Podsumowanie działu 3. Obowiązują wiadomości i umiejętności z lekcji 15-17. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 19. Krajobrazy wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej m.        | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje nazwy kontynentów, na których rosną wilgotne lasy strefy równikowej i lasy strefy umiarkowanej;</li> <li>– odczytuje z wykresów klimatycznych najwyższą i najniższą temperaturę powietrza oraz wielkość opadów atmosferycznych w ciągu roku;</li> <li>– wymienia cechy wilgotnego lasu strefy równikowej i lasu strefy umiarkowanej.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie obszary występowania lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej;</li> <li>– wymienia warstwy lasu strefy umiarkowanej i warstwy wilgotnego lasu strefy równikowej;</li> <li>– podaje przykłady roślin i zwierząt występujących w obu strefach;</li> <li>– wymienia znaczenie lasów dla człowieka.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku na podstawie klimatogramów;</li> <li>– opisuje klimat wilgotnego lasu strefy równikowej i lasu strefy umiarkowanej;</li> <li>– opisuje warunki codziennego życia w wilgotnym lesie równikowym.</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje krajobraz wilgotnego lasu strefy równikowej i lasu strefy umiarkowanej;</li> <li>– podaje przystosowania roślin i zwierząt do życia w obu strefach krajobrazowych;</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>epifit</i>, podaje przykłady roślin.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje krajobraz wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej;</li> <li>– wyjaśnia zależność między warunkami klimatycznymi a światem roślin i zwierząt oraz sposobem życia ludzi;</li> <li>– opisuje rdzennych mieszkańców Amazonii i Kotliny Konga.</li> </ul> |
| 20. Krajobrazy sawanny i stepu.                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje nazwy kontynentów, na których występują sawanna i step;</li> <li>– odczytuje z wykresów klimatycznych najwyższą i najniższą temperaturę powietrza oraz wielkość opadów</li> </ul>                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje na mapie obszary występowania sawanny i stepu;</li> <li>– podaje definicję sawanny i stepu;</li> <li>– podaje przykłady roślin i zwierząt występujących w tych strefach krajobrazowych.</li> </ul>                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku na podstawie klimatogramów;</li> <li>– opisuje klimat sawanny i stepu; podaje inne nazwy stepów, określa miejsca ich</li> </ul>                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje krajobraz sawanny i stepu;</li> <li>– podaje przystosowania roślin i zwierząt do życia w podanych strefach krajobrazowych;</li> <li>– opisuje życie</li> </ul>                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje krajobraz sawanny i stepu;</li> <li>– wyjaśnia zależność między warunkami klimatycznymi, a światem roślin i zwierząt oraz sposobem życia ludzi;</li> </ul>                                                                                                          |

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          | <p>w ciągu roku;</p> <p>– wymienia cechy krajobrazu sawanny i stepu.</p>                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                | <p>występowania;</p> <p>– podaje, w jaki sposób człowiek wykorzystuje gospodarczo te regiony.</p>                                                                                                                         | <p>ludzi na sawannie i stepie.</p>                                                                                                                                                                                             | <p>– opisuje sawannę jako atrakcję turystyczną.</p>                                                                                                                                                                                                     |
| <p>21. Krajobrazy pustyni gorącej i pustyni lodowej.</p> | <p>– podaje nazwy kontynentów, na których występują pustynie;</p> <p>– wyjaśnia pojęcie <i>pustynia</i>;</p> <p>– odczytuje z wykresów klimatycznych najwyższą i najniższą temperaturę powietrza w klimatach pustynnych oraz wielkość opadów w ciągu roku;</p> <p>– wymienia cechy krajobrazu pustyni gorącej i pustyni lodowej.</p> | <p>– wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących pustyń i lodowych;</p> <p>– wymienia przyczyny powstawania pustyń;</p> <p>– podaje przykłady roślin i zwierząt typowych dla pustyni gorącej i pustyni lodowej.</p> | <p>– analizuje przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku na podstawie klimatogramów;</p> <p>– opisuje klimat pustyni gorącej i lodowej;</p> <p>– opisuje gospodarcze wykorzystanie pustyń.</p> | <p>– opisuje krajobraz pustyni gorącej i pustyni lodowej;</p> <p>– podaje przystosowania roślin i zwierząt do życia w podanych strefach krajobrazowych;</p> <p>– opisuje życie ludzi na pustyni gorącej i pustyni lodowej.</p> | <p>– porównuje krajobraz pustyni gorącej i pustyni lodowej;</p> <p>– wyjaśnia zależność między warunkami klimatycznymi, a światem roślin i zwierząt oraz sposobem życia ludzi;</p> <p>– wyjaśnia pochodzenie nazw: Antarktyda, Antarktyka, Arktyka.</p> |
| <p>22. Krajobrazy tajgi i tundry.</p>                    | <p>– podaje nazwy kontynentów, na których występują tajga i tundra;</p> <p>– wyjaśnia pojęcia: <i>tajga</i> i <i>tundra</i>;</p> <p>– odczytuje z klimatogramów w podstawowe informacje dotyczące temperatury powietrza i opadów atmosferycznych;</p> <p>– wymienia cechy krajobrazu tajgi i tundry.</p>                             | <p>– wskazuje na mapie obszary występowania tajgi i tundry;</p> <p>– podaje przyczynę różnicowania roślinności w tych strefach;</p> <p>– podaje przykłady roślin i zwierząt typowych dla tajgi i tundry.</p>                   | <p>– analizuje przebieg temperatury i opadów w ciągu roku na podstawie klimatogramów;</p> <p>– opisuje klimat tajgi i tundry;</p> <p>– opisuje gospodarcze wykorzystanie tajgi.</p>                                       | <p>– porównuje krajobraz tajgi z krajobrazem tundry;</p> <p>– podaje przystosowania roślin i zwierząt do życia w podanych strefach krajobrazowych;</p> <p>– opisuje życie ludzi w tajdze i tundrze.</p>                        | <p>– porównuje krajobraz tajgi i tundry;</p> <p>– wyjaśnia zależność między warunkami klimatycznymi, a światem roślin i zwierząt oraz sposobem życia ludzi.</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób powstaje wieloletnia zmarzlina.</p>                        |
| <p>23. Krajobraz śródziemnomorski.</p>                   | <p>– podaje nazwy kontynentów, na których występuje krajobraz śródziemnomorski;</p> <p>– odczytuje z klimatogramu podstawowe informacje dotyczące</p>                                                                                                                                                                                | <p>– wskazuje na mapie świata obszary występowania krajobrazu śródziemnomorskiego;</p> <p>– podaje przykłady roślin i zwierząt występujących w tej strefie</p>                                                                 | <p>– podaje obszary występowania krajobrazu śródziemnomorskiego w Europie;</p> <p>– wyjaśnia pojęcie: <i>makia</i>;</p> <p>– analizuje przebieg temperatury powietrza i opadów</p>                                        | <p>– opisuje krajobraz śródziemnomorski;</p> <p>– uzasadnia, dlaczego celem podróży jednej trzeciej turystów świata są kraje</p>                                                                                               | <p>– wyjaśnia, dlaczego w strefie śródziemnomorskiej krajobraz jest zmieniony przez człowieka;</p> <p>– opisuje symbolikę wybranych</p>                                                                                                                 |

|                                                   |                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                   | temperatury powietrza i opadów atmosferycznych;<br>– wymienia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego.                                                                                       | krajobrazowej.                                                                                                                                                                                       | atmosferycznych w ciągu roku na podstawie klimatogramu;<br>– opisuje klimat śródziemnomorski;<br>– wymienia rośliny uprawne występujące w strefie krajobrazu śródziemnomorskiego.                                                                                                                                                                 | położone nad Morzem Śródziemnym;<br>– wyjaśnia, dlaczego ludzie żyjący w tej strefie są długowieczni.                                                                                                                                    | roślin śródziemnomorskich.                                                                                                                                                                                                                                   |
| 24. Krajobraz wysokogórski Himalajów.             | – wskazuje Himalaje na mapie;<br>– podaje nazwę najwyższego szczytu Himalajów;<br>– wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego.                                                            | – podaje wysokość szczytu Mount Everest;<br>– wymienia piętra roślinne występujące w Himalajach;<br>– opisuje życie mieszkańców Himalajów.                                                           | – wyjaśnia pojęcia: <i>lodowiec</i> , <i>granica wieloletniego śniegu</i> ;<br>– opisuje piętra roślinne występujące w Himalajach;<br>– opisuje warunki klimatyczne Himalajów.                                                                                                                                                                    | – podaje inne nazwy najwyższego szczytu Himalajów niż Mount Everest;<br>– wyjaśnia proces powstawania lodowców górskich;<br>– wyjaśnia, dlaczego wysokie góry są trudnym miejscem do życia;<br>– wymienia nazwiska polskich himalaistów. | – porównuje krajobraz Himalajów i Tatr;<br>– wskazuje różnice między środowiskiem południowych i północnych stoków Himalajów;<br>– wyjaśnia, dlaczego Himalaje nazywane są dachem świata;<br>– wymienia nazwiska pierwszych zdobywców szczytu Mount Everest. |
| 25. Strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna. | – wymienia na podstawie mapy strefy klimatyczne i roślinne kuli ziemskiej;<br>– opisuje, jak zmienia się temperatura powietrza na Ziemi od równika do biegunów i wraz z wysokością n.p.m. | – wymienia nazwy stref krajobrazowych od równika do bieguna;<br>– omawia, czym różnią się krajobrazy na Ziemi;<br>– wskazuje na mapie strefę klimatyczną, roślinną i krajobrazową, w której mieszka. | – wyjaśnia pojęcie <i>strefa krajobrazowa</i> ;<br>– wskazuje na mapie strefy krajobrazowe;<br>– wymienia czynniki decydujące o zróżnicowaniu stref krajobrazowych;<br>– omawia, czym jest piętrowość klimatyczno-roślinna, wymienia czynnik wpływający na jej występowanie;<br>– wymienia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatu na Ziemi. | – wyjaśnia, dlaczego strefy krajobrazowe układają się pasami;<br>– wyjaśnia, dlaczego na Ziemi są różne strefy klimatyczne;<br>– wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz astrefowy</i> , podaje przykłady takich krajobrazów.                      | – uzasadnia, że elementy środowiska przyrodniczego są ze sobą ściśle związane;<br>– wyjaśnia różnice między krajobrazem strefowym a krajobrazem astrefowym;<br>– wyjaśnia zależność między strefowością krajobrazów a piętrowością klimatyczno-roślinną.     |

26. Podsumowanie działu 4. Obowiązują wiadomości i umiejętności z lekcji 19-25.

Uczeń na ocenę celującą spełnia wymagania oceny: bardzo dobrej, dobrej, dostatecznej i dopuszczającej.

Uczeń na ocenę bardzo dobrą spełnia wymagania oceny: dobrej, dostatecznej i dopuszczającej.

Uczeń na ocenę dostateczną spełnia wymagania oceny dopuszczającej.

Ewelina Plucińska